

VERSCHIJNT

Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIE:

Voor de eerste regel f 1.00.
 Voor de overige regels 0.15.
 Behalve de 35 cts. zegelgeld.

VRIJDAG 26 AUGUSTUS.

UITGEVERS-DIRECTEUREN:
JOH. NOMAN en ZONN, te 's Gravenhage.

Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
 Jan Hendrikstraat, n. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:

Voor 's Gravenhage per 3 maanden
 Voor de overige steden des Rijks 5.00.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indië:
 VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
 Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen,
 per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het
 abonnement f 60, Ned. Cour.

Een groot Staatsman en een

Wie men niet meer dagen, met bewondering, en wij zouden bijna zeggen met eene onwillekeurige hoogachting, den Staatsman gadegelegen, die, na ten gevolge van weergalooze kuipertijen en kunstmatig opgewekte volksdriften te zijn verwijderd van het Staatstoneel, waarop hij met zooveel roem zijne rol vervulde, de eerste keer het woord voerde over een onderwerp, dat de aanleiding geweest is tot zijn val?

Krachtig voorstander der godsdienstvrijheid, moest, zoo iemand, hij voorzeker wraken een wets-ontwerp, dat, van zijn standpunt gezien, die vrijheid den bodem zoude inslaan; moest hij, door het gewigt zijner redeneringen, aantoonen, hoe het streed met de grondbeginselen eener Grondwet, tot wier vaststelling en uitvoering hij zooveel had bijgedragen, en moest hij de Regering, die hem vervangen had, wijzen op het gevaar van elke inmenging van den Staat op een terrein, dat niet het zijne is.

Maar ontviel hem bij dit alles één hard woord? Verweet hij, aan wien dan ook, handelingen, bewoordingen of programmata's, waarin zijn regeringstelsel op eene weinig kiesche wijze openlijk werd gegispt en gewraakt en aan den volke verkondigd? Of toonde hij spijt en wrevel, toen hij, getergd en uitgedaagd door 's Konings stalmeester, het gezegde, dat Z. M. met regt het vorig Ministerie ontslagen had, op edele wijs bevestigde? Gedurende den ganschen loop der discussiën, te zijn wat hij wilde zijn: "een gouvernementeel man?" En was hij het niet, die, in de voor het gouvernement meest gracieuse termen zijne merkwaardige rede eindigde met de woorden: "Dit ontwerp, ik spreek niet van de bedoelingen van dit gouvernement, maar deze wet is een partijwet?"

Ziedaar den constitutionelen man. Hij eerbiedigt de regten van den Vorst, dien hij dient; doch is zelfstandig genoeg, om, bij verschil van meening over grondwettige beginselen, zijne overtuiging boven de portefeuille te stellen. Hij, de man van het volk, die aan de nijvere en verlichte burgerklasse, vroeger van alle aandeel in de Regering en de Vertegenwoordiging verstoken, een zoo ruim genot daaraan had toegekend; hij, die, had hij slechts één oogenblik willen bukken voor vooroordeel, door zijne talenten en bekwaamheid de populairste man in Nederland had kunnen zijn, hij telt de verdwaalde volksmeening te regt gering, en geeft zoo volks- als vorstengunst prijs, omdat hij "geen vernederender schouwspel kent op het staatsgebied, dan wanneer eene Regering zich vernedert, om de gedienslige slavine te zijn van een volkswaan van den dag."

Zoo spreekt en handelt de Staatsman, die, fier in het besit van zijn Vorst en Vaderland eerlijk te hebben gestaan, nu zijn tijdgenooten niet te verheffen. Omdat hij weet, welk eene schoone bladzijde in de geschiedenis van het vaderland voor hem is weggelegd.

Ziedaar den afgetreden Minister!

De tegenwoordige Minister van Justitie, door volksgunst in het jaar 1848 op het toneel gekomen, door magtelooheid weder uit het Ministerie gezonken, die thans op nieuw zitting neemt naast zijn vroeger hevigsten politieke tegenstander, dezelfde DIRK DONKER CURTIUS, die in 1845 heeft geschreven: "Elke Grondwet is eene beperking van de Koninklijke magt. — De Koningen zijn menschen; daarom tracht men hen door instellingen te vermogen tot het goede, magteloo tot het kwade te maken enz. enz."; die zelfde man is nu een constitutioneel Vorstendenaar en een onedelmoedig zijnd.

Wilt gij bewijs?
 De Heer VAN RAPPARD stelt, in de zitting van den 21sten jk., op al. I van het heerlijke bevestigingsontwerp voor, een amendement, hetwelk de strekking heeft om meer duidelijk te doen uitkomen, dat aan de regering alleen zouden worden medegedeeld die bepalingen, welke betreffen de inrigtingen en het bestuur der kerkgenoot-

schappen. De Min. van Justitie laat gaarne elke verbetering toe, maar hij voegt daarbij de verzekering, dat het niet behoort niet in de bedoeling der Regering ligt, om iemand te vervolgen, omdat hij niet zou hebben medegedeeld wat de eigenlijke godsdienst betreft, en aan de ministeriële verklaringen mag thans wel eenige waarde worden geschonken, omdat zij afkomstig zijn van ministers die dienaren des Konings zijn." In deze woorden ligt evenzeer een laaghartig venijn als dat zij het bewijs opleveren, met hoeveel regt de gevierde ambtgenoot van buitenlandsche zaken eens den heer DONKER CURTIUS genoemd heeft "het onstaatkundigste hoofd in Nederland."

Een laaghartig venijn, omdat zij zijn een zijdelingsche aanval op het vorige Ministerie, dat zich tegen insinuatien, niet op feiten gegrond, niet kan verdedigen. Den overwonnen te trappen, bewijst niet moed, maar eene door de rede niet getemperde wraakzucht, die zich steeds lucht moet geven.

Maar bovendien wat beteekent die bombast? Het gold hier de eenvoudige vraag, hoe de regering eene wet zal uitvoeren of toepassen? En is er nu eenige waarborg in de gezindheid der tegenwoordige regering voor de daden van toekomstige raadsliden? Of meent de heer DONKER reeds nu de onsterfelijkheid door zijne roemrijke daden te hebben verworven en eeuwig Minister te zullen blijven? Of bedoelt de Minister dat eene verzekering door de tegenwoordige Ministers zooveel meer waarborg oplevert, omdat zij alleen den wil des Konings uitdrukken en deze wil alleen het rigtsnoer hunner handelingen zijn? Maar kan de Minister van 1848 vergeten, dat de Koning niets uitvoert, maar zijne verantwoordelijke Ministers, en dat het alzo zeer wel mogelijk is, dat opvolgende raadsliden, die wel een eigen stelsel zullen hebben, zich in geen deele zullen gebonden achten door verzekeringen, al waren zij ook in naam des Konings afgelegd?

Dit alles weet of behoort de minister van Justitie te weten; maar aan vroegere ook door politieke tegenstanders zoo hoog geschatte mannen moest een coup de patte worden toebedeeld en hoe werd zij door THORBECKE beantwoord? Met spijt of wrevel of in hatelijke beledigingen verheven; hij ondersteunt het amendement van VAN RAPPARD, omdat het meer geeft dan de verzekering van den Minister van Justitie, die zeide, dat zijne verzekering waarde had, omdat de Ministers zijn de dienaren des Konings.

"De Ministers zijn te allen tijde, zoolang onze Grondwet zal zijn hetgeen zij tot nu toe is, dienaren der Kroon, maar niet om zich hier, bij het geven van verzekeringen, bij verantwoording over de uitvoering of niet-uitvoering van gegevene verzekeringen, op den Koning te beroepen."

Gevoelt gij, lezers! het onderscheid tusschen een groot Staatsman en een klein Vorstendenaar?

De Heer DE KEMPENAER schetste, bij de algemeene discussiën over de bevestigings-wet den toestand, die in het land was geboren, als of er een tiental partijen met haat en vinnigheid tegenover elkander stonden, en meer bijzonder tegenover het afgetreden Ministerie.

Zie hier de meer getrouwe contra-schildering, door den heer TER BRUGGEN HUGENHOLTZ geleverd.

"Maar, Mijnheeren, die regmatige wensch naar voldoening voor de aangedane belediging was niet die van sommige partijen in den lande. Neen, mijne heeren! Er zijn er in den lande, die tegenwoordig nog even als in 1848 eene gepaste vrijheid willen, die gelijkheid van wet voorstaan, die den maatschappelijke band zoo min mogelijk wil doen drukken; maar dan ook de strafwet in al hare krachten en gestrengheid wil toegepast zien; maar er zijn ook in den lande die, hoewel vroeger dat denkbeeld toegedaan, dat nu roekeloos keuren; die van meening zijn, dat de aard der maatschappelijke vereeniging vordert, dat niet ieder gelijk voor de wet zijn kan, dat niet ieder evenveel van zijne natuurlijke vrijheid in het algemeen belang behoeft, moet opofferen.

"Er zijn er in den lande die het geschiedboek openstaan, daaruit nuttige lessen trekken, maar tevens begrijpen dat hetgeen voor 2, 4, 8 eeuwen van toepassing was, nu niet meer houdbaar

is; — maar er zijn er ook in den lande, die dat geschiedboek raadplegende, waar het hun belang geldt, verouderde onhoudbare instellingen ten koste der maatschappij willen gehandhaafd zien; die in de dagen die wij beleven, wijzende op de verwarde huisgezinnen in Europa, die verwarring in dit rustig vreedzaam huisgezin willen overbrengen.

"Er zijn er in den lande, die verheugd over hetgeen een vorig ministerie heeft gedaan en tot stand gebracht, dat goede willen bestendigen; — maar er zijn er ook in den lande, welke die uitkomsten, omdat daardoor hun eigenbelang gekrenkt werd, met leede oogen aangezien hebben, veel daarvan willen vernietigen.

"Door dezen werd het eerst petitionement voorgestaan, het waren geene duizenden, waar dit van uitging, neen, slechts honderden. Duizenden werden misleid door eene valsche schildering van de gevolgen van de organisatie der Roomsche-Katholieke Kerk. Allerhande schriktafereelen, bloedtooneelen uit de geschiedenis werden opgehangen, als op nieuw aanstaande voorspeld en tevens tot teekening aangespoord als middel om dit te voorkomen, om die gehate organisatie, waaruit dit alles moest voortvloeijen, te vernietigen."

Men zal zich de zonderlinge grammaticale uitlegging herinneren, die de heer VAN LENNEP gaf aan het woord "waken", in art. 169 der Grondwet.

De *Arnhemse Courant* toont daarvan, gelijk wij reeds vroeger deden, op de volgende, zeer geestige maar niet minder juiste wijze, het onhoudbare aan:

"De Heer VAN LENNEP wil te veel bewijzen. Hij zegt: "Gesteld de naaktloopers kwamen weder eens te voorschijn. Zal dan de Koning moeten wachten, tot de ergeris door hen gegeven zij en ze dan straffen? Zal men dan maar wederom die organisatie vrij moeten laten plaats hebben, zal men moeten wachten tot ze in het gewaad" (het anti-gewaad dan toch?) "van ADAM en EVA zich op 's heeren straten vertoond hebben, en eerst dan met de straf komen?"

"Wij keeren de vraag en het argument om. Hoe zal de overheid ooit naaktloopers straffen kunnen, zoo lang er zich geene naaktloopers vertoond hebben? Hoe kan eenige overheid voorkomen, dat menschen in het hoofd krijgen zich "in het gewaad van ADAM en EVA" op 's heeren straten te vertoonen? Als de Regering hier waken moet, in dien zin en die beteekenis als de heer VAN LENNEP eischt, dan zal zij de eene helft der drie millioenen Nederlanders moeten organiseren als politiedienaren om op te passen, dat de andere helft zich nooit uitkleede.

"Wij willen, om aan te toonen hoe onmogelijk de uitvoering is van zulk eenen eisch, een voorbeeld nemen dat veel digter bij is, een gevaar dat dagelijks dreigt. Niemand zal twifelen, dat de overheid de maatschappij en hare leden moet beschermen moet waken tegen, dat is zorgen, dat is vooruitzien, dat is maatregelen nemen tegen de aanrandingen en het geweld van krankzinnigen. Hoe zal de Regering evenwel dit gevaar kunnen voorkomen? Ieder Nederlander kan, elk oogenblik, krankzinnig worden en andere verstandige Nederlanders aanranden en geweld aandoen. Maar wat zou nu de heer VAN LENNEP zeggen, wanneer een lid der Kamer, verouderd en bekommerd over dat zoo dreigend gevaar, als afdoende maatregel van voorziening voorstelde, dat elk Nederlander, van het oogenblik dat hij geboren werd af, een dwangbuis zou moeten dragen, opdat het niet mogelijk zou zijn, dat iemand door iemand anders, die pftoseling krankzinnig was geworden aangerand of geworgd wierd?"

"Dit zou echter de rationele toepassing zijn van het waken, het *cavere*, het *zorgen* en *voorzien*, zoo als de heer VAN LENNEP het begrijpt."

Niemand heeft ooit met meer waarheid het bestaan voorzien van een Gouvernement en van eene Tweede Kamer, gelijk wij thans hebben, dan Mr. DIRK DONKER CURTIUS:

"Gij hebt een gouvernement van *transactie*, waarin de vorst verplicht wordt, niet zelden zijne goede en wijze inzigten op te offeren ten einde aan eene *fractie* van een Kamer genoegen te geven, opdat . . . het toppunt van verwarring worde ontgaan.

"Die Kamer, altijd in onmiddellijke aanraking met den Koning en zonder steun bij het volk, moet alles bemantelen of op het spel zetten, en heeft nu in haren beklagenswaardigen toestand, om toch iets te schijnen, tot gewoonte genomen, om tegen te spreken, en voor te stemmen." (Orde 1839).

De *mystificatie*, welke door deze wet aan de Natie wordt voorbereid is, onder anderen, op treffende wijs aangetoond door den Heer SLOET tot OLDHUIS, wiens redevoering, christelijken zin en tevens edele vaderlandsliefde ademende, niet genoeg aan het volk kan worden in herinnering gebracht:

„Maar er is nog een groot deel der natie, wijd en zijd in de landprovincien verspreid, in kleine steden, afgelegene dorpen en gehuchten. Aan deze heeft men bij de verkiezingen weten op den mouw te spelden, dat de bisschoppen er nog niet waren, en dat zij geene personen moesten kiezen, die de bisschoppen hier in het land zouden brengen met de nijptangen, brandijzers en den geheelen toestel der inquisitie. En of men aan die menschen éénmaal of honderd maal verzekerde, dat de bisschoppen er reeds waren, zij trokken ongelooft lagchende de schouders op, en zeiden dat dit maar uitstrooisels waren van de Thorbeckianen. Denkt gij nu dat die menschen te vreden zullen zijn door deze wet, als zij nu tot de heilige overtuiging zullen komen, dat de bisschoppen er werkelijk zijn en dat zij niet wêer weggaan? Maar er zijn verschillende fractien onder dat gedeelte der bevolking; en er is ééne fractie, welke een meer bijzonder gevoelen aankleeft, dat ik niet verhalen mag omdat het tot geruststelling strekken kan voor de Ministers van Justitie, Finantien, Oorlog, Marine en Kolonien, welke ik hier tegenwoordig zie. Die fractie of partij houdt enkel en alleen den Minister van Buitenlandsche Zaken, den heer van Hall, voor den redder van het Protestantische geloof in Nederland. Zij kennen de andere Ministers niet eens bij naam. De Minister van Buitenlandsche Zaken is hun Gideon, hun Jehu, die de drekhoopen uit Nederlandsch Israël zal wegruimen. En zie nu eens, waartoe de knustmatige opwinding van zulke menschen leidt! Volgens een bericht, heden morgen door mij in een der dagbladen gelezen, was in eene grenstad een dier lieden in den waan gebragt, dat de Paus zich daar ophield, en toen hij iemand opstraat ontmoette die van den prins geen kwaad wist, meende hij in hem den Paus te erkennen, en bragt hem eene doodelijke wonde toe. En nu moet ik den Minister van Buitenlandsche Zaken, met wien wij nu zoo lang reeds hebben omgegaan, toch ernstig waarschuwen, dat zoo de wet wordt aangenomen, en de bisschoppen er toch blijven, en als hij sommige streken van het platteland in onze provincien bezoekt, wel op zijne hoede te zijn, omdat hij gevaar zoude loopen van niet meer voor den Paus aangezien maar als den Antichrist aangevallen te worden.

Maar ook de Koning wordt door deze wet gemystificeerd; want de wet, die tot stand zal komen, is de wet niet, die de Koning aan de „duizende beminde onderdanen“ heeft beloofd. Ziehier wat de heer SLOET zegt:

„Maar nog meer; het is ook eene mystificatie voor de Kroon. Wij willen billijk en regtvaardig zijn; maar dan moeten wij ook erkennen, dat de Koning regtmatig geschokt moest worden, toen in weinige weken Zijn troon overstelpt werd met honderde adressen, waarbij duizende Protestanten Hoogst denzelve hunne bekommering voor hun geloof te kennen gaven, dat ook het Zijne is. De Koning nam andere raadslieden; aan hen schonk Hij Zijn vol vertrouwen. Wat raadden deze den Koning aan? Wij zullen eene wet maken, zeggen zij, waardoor wij de spanning zullen doen ophouden. En van het oogeblik af aan, dat die wet bekend is geworden, is de spanning overal toegenomen. Er werden wederom requesten naar den Koning gezonden, ook waar dit nog geene plaats gevonden had: men bragt de menigte weder op de been: nu sloeg ook ten laatste de ongerustheid voor de Protestanten op twaalf honderd duizend Katholijken in den Staat over, die nu ook den Troon met hunne requesten kwamen overstelpen. Wij allen wenschen onzen geëerbiedigden Koning eene kalme en gelukkige regering toe; maar ik vrees naar al te zeer, dat deze wet de rust zijner regering voortdurend zal blijven verstoren, dat nog eens de tijd zal aanbreken, dat de Koning zal ontwaren, wie de verstandige en wie de verdwaalde raadslieden van de Kroon zijn geweest.

De constitutionnele partij in de Tweede Kamer heeft al het mogelijke beproefd om de aanneming te voorkomen van eene wet, waaruit zij vele rampen voor het Vaderland voorziet. Zelfs tot het Ministerie werd de bede gericht, om de wet in te trekken. Dan zou die partij het Ministerie ondersteunen in alles, wat het beraamde tot welzijn van het Vaderland.

De heer SLOET TOT OLDHUIS zeide:

„En geloof mij, Mijne heeren, die daár aan de ministriële tafel zijt gezeten, de plaats aldaar wordt u door geen onzer benijd. Wij willen u niet van daar verwijderen, het zijn misschien anderen die er het oog op gevestigd houden. Wij gelooven nog altijd, dat de Minister van Buitenlandsche Zaken het lieve vaderland niet door reactionnaire pagingen tot den toestand van Keur-Hessen zal willen brengen; wij gelooven nog altijd, dat de Minister van Justitie een vrije zin heeft en daarom in goed Hollandsch een vrijzinnig man mag heeten; en mogt ik mij van de taal van het volk bedienen — de oude volksvriend zal er zich zeker niet door gekwetst achten — dan gelooven wij dat de Minister van Justitie nog altijd de oude Dirk Donker is, die de grondwettige vrijheden van het volk, die hij zelf heeft helpen oprigten, niet zal aanranden. Maar ik geloof nu tevens, Mijne Heeren, dat, wanneer gij dit onding van eene wet — ik kan er geen anderen naam voor vinden — zult hebben opgeruimd, dat gij dan door de Constitutionnele partij in alles wat gij beraamt tot welzijn van het Vaderland, krachtig zult worden ondersteund.

Zelfs geen antwoord lokte deze plechtige verklaring uit. Moge de tijd niet komen, dat Ministerie en Kamer leed zullen gevoelen van niet eene wet te hebben vernietigd, waarvan het aanzijn in het Staatsblad een beklagenswaardig tijdperk in de geschiedenis van ons Vaderland zal aanwijzen!

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

ZITTING VAN DONDERDAG, 25 AUGUSTUS.

De zitting werd geopend met de beraadslaging over art. 9, waartoe de heer VAN HOËVELL aan den Minister van Justitie vroeg, of, krachtens dit art., nu ook zou gestraft worden hij bijv., die vergeten zou op een brief den

geslachtsnaam te zetten bij de titulatuur van den geestelijke. De MINISTER VAN JUSTITIE antwoordde op deze bedenking, dat hij het gevaarlijk achtte, om te specificeren elk geval, dat, volgens hem, strafbaar of niet strafbaar zou zijn; voor het aangegeven geval zou hij evenwel meenen, dat men strafbaar zou zijn, wanneer men openlijk den geslachtsnaam achterwege liet. (Het is in het vrije Nederland al zeer ver gekomen!)

Het artikel, in stemming gebragt zijnde, wordt het met 36 tegen 23 stemmen AANGENOMEN.

Het art. 9 luidt aldus:

„Hij die aan deze wet niet voldoet, hare voorschriften overtreedt, of elders dan art. 167 der Grondwet toelaat de openbare godsdienst uitoefent, wordt verklaard «in strijd met de wet te hebben gehandeld» en veroordeeld in de kosten.»

Op art. 10 was door de Heeren VAN RAPPARD, GODEFROI en ELOUT een amendement voorgesteld, strekkende om de laatste zinsnede van dit art. weg te laten.

De Heer GODEFROI lichtte dit amendement toe, en meende dat, daar het toezigt ter handhaving der wetten was opgedragen aan alle officieren van justitie en regtbanken, het niet raadzaam was, om dit, omtrent deze zaak alleen, op te dragen aan den procureur-generaal. De Heer VAN DER BRUGGHEN verklaarde zich tegen het amend.; de MINISTER VAN JUSTITIE meende echter na raadpleging met den Heer VAN RAPPARD, dat de discussie kon worden afgesneden, als men de laatste alin. van het artikel, zooals de Regering die had voorgesteld, las aldus:

„Geene vervolging kan door hen worden ingesteld dan op magtiging van den procureur-generaal, onder wiens bevelen zij staan of op last der regters in de gevallen, voorzien bij art. 31 van het Wetboek van Strafvordering en art. 73 van de wet op de regterlijke organisatie en het beleid der Justitie.»

De voorstellers van het vorig amendement, vereenigden zich alsnu met de, in overleg met verschillende leden staande de zitting vastgestelde redactie, waarna het amendement met 39 tegen 24 stemmen werd AANGENOMEN.

Het artikel 10 zelf aan de stemming onderworpen zijnde, werd met 38 tegen 25 stemmen AANGENOMEN.

Het luidt, gewijzigd, aldus:

„De officieren van justitie bij de arrondissements-regtbanken eischen, overeenkomstig met de bepalingen van art. 854 van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering, voor de Regtbank, ter burgerlijke teregtzitting, de toepassing van het voorgaand artikel.

„Geene vervolging kan door hen worden ingesteld dan op magtiging van den procureur-generaal, onder wiens bevelen zij staan, of op last der regters in de gevallen, voorzien bij art. 31 van het Wetboek van Strafvordering en art. 73 van de wet op de regterlijke organisatie en het beleid der justitie.»

Over art. 11 werd geene discussie gevoerd en met 40 tegen 23 stemmen AANGENOMEN.

Dat art. luidt: «Van het vonnis wordt appel, van het arrest cassatie toegelaten.»

Bij art. 12 merkte de heer VAN ECK aan, dat het streed met de algemeene bepalingen van wetgeving, om een beklagde het regt toe te kennen, om de behandeling met gesloten deuren te eischen, waarop de Minister verklaarde, dat de bedenking gegrond was, weshalve hij voorstelde uit het art. te doen wegvallen de woorden: «of de beklagde het verlangt.» Maar nu vroeg de heer V. HOËVELL of de geheele 1ste al. van het art. nu niet vervallen moest; want het art. zegt nu niet anders dan wat het gemeene regt beveelt, namelijk dat de regter steeds mag beoordeelen, of de behandeling al of niet met gesloten deuren zou plaats hebben. De heer GODEFROI ondersteunde dit gevoelen, en daarop verklaarde de Minister, dat het geheele art. 12 kon volstaan met de woorden:

„De gedaagde kan zich door een raadsman doen bijstaan.»

Dit art. werd alsnu met 41 tegen 24 stemmen VERWORPEN.

Wil die verwerping beteekenen, dat de beklagde zich nu ook zelfs niet door een raadsman mag doen bijstaan, of om aan de Regering nog meer te doen gevoelen, hoe zij eene wet van mystificatie maakt, waarvan zonder gevaar elk woord kan veranderd, elke zinsnede kan uitgeworpen worden? Hoe het zij, wij hebben nog nooit een dergelijk lappen van eene wet bijgewoond.

Op art. 13 (nu 12) werd door de heeren VAN RAPPARD, GODEFROI en ELOUT voorgesteld het navolgende amendement:

„Die na eenmaal ter zake van overtreding dezer wet te zijn veroordeeld, zich aan herhaling daarvan schuldig maakt, wordt gestraft met schorsing in de uitoefening zijner Staatsburgerlijke regten voor den tijd van drie tot tien jaren en tot gevangenis van ééne maand tot twee jaren, te zamen of afzonderlijk.»

[Men zal zich herinneren, dat deze heeren reeds vroeger een ander amendement op dit art. hadden voorgesteld. Dat hebben zij ingetrokken. Het schijnt dus, dat de heeren VAN RAPPARD, GODEFROI en ELOUT, gelijk de Regering, bezielde zijn met de zucht, om maar een wet vol artikelen te hebben, zonder aan een vooraf overwogen stelsel vast te houden.]

Wij zullen onze lezers niet vermoeijen met de mededeeling van de spitsvondige redeneringen over dit amendement van vele advocaten in de Kamer, die nu op hun terrein waren. Wij mogen nogtans niet verzwijgen, dat de heer DE KEMPENAER erkende, «dat hier eene nieuwe wet werd geschapen», en dat de heer VAN DER BRUGGHEN de straf nog veel te ligt vond, en hij oordeelde het beter, om bij herhaling niet alleen toe te passen de strafbepalingen van de heeren VAN RAPPARD, GODEFROI en ELOUT, maar nog

bovendien die, welke gesteld zijn op de eerste overtreding. Wat is dat regtvaardig!! De heer DE KEMPENAER beloofde eindelijk, in eene redevoering van bijkans een kwartier uure de hooge noodzakelijkheid om het woordje «tot» uit het amendement te ligten, en daarvoor in de plaats te zetten «met». De voorstellers maakten geene zwaarigheid de «gewigtige» verbetering in de wet toe te laten. Op aanmerking van den heer VAN GOLTSTEIN en het beleefde verzoek van den Minister, om er in toe te stemmen, veranderden nog die heeren het woord «Staatsburgerlijke» in «burgerschaps».

De heer VAN GOLTSTEIN verklaarde zich nogtans omdaarmede nog niet tevreden, en stelde bijgevolg voor twee amendementen, daarop nederkomende:

1°. Om van het art 13 (nu 12) zoo als de Regering die had voorgesteld, de 2de al. te lezen aldus: «Bij derde of latere veroordeeling wordt de overtreder daarenboven tot gevangenisstraf van hoogstens twee maanden veroordeeld.»

2°. Om, bij de aanneming van het amend. van de heere v. RAPPARD c. s. almede de straf te veranderen in «hoogstens twee maanden.»

Het sub-amend. van den heer v. GOLTSTEIN op het amend. van de heeren v. RAPPARD, GODEFROI en ELOUT werd daar met 48 tegen 20 stemmen VERWORPEN.

Het amend. van de heeren v. RAPPARD, GODEFROI en ELOUT werd met 41 tegen 27 stemmen AANGENOMEN.

Daardoor was vervallen het artikel van de Regering, en het 2de amendement van den heer VAN GOLTSTEIN.

Het artikel zelf werd met 43 tegen 25 stemmen AANGENOMEN, en luidt alsnu:

„Die na eenmaal ter zake van overtreding dezer wet te zijn veroordeeld, zich aan herhaling daarvan schuldig maakt, wordt gestraft met schorsing in de uitoefening zijner burgerschapsregten voor den tijd van drie tot tien jaren en met gevangenis van ééne maand tot twee jaren te zamen of afzonderlijk.»

Uit art. 14 (nu art. 13) werden, ten gevolge van de verwerping van het art. 12, weggenomen de woorden: «behoudens het bepaalde in art 12.» Op dit art. was tevens voorgesteld een amendement door de heeren VAN RAPPARD, GODEFROI en ELOUT, strekkende om daarbij te voegen:

„De vervolging wegens overtredingen van deze wet verjaart door verloop van twee jaren.»

De Regering verklaarde ook dit amendement volgaarne ondersteunen.

Zonder eenige discussie werd het met 53 tegen 14 stemmen AANGENOMEN, ten gevolge waarvan dit art. alsnu luidt:

„De regtsgedingen krachtens het voorgaand artikel ter zake van herhaalde overtreding gevoerd, worden op gewone wijze voor den gewonen strafregter behandeld.»

„De vervolging wegens overtredingen van deze wet verjaart door verloop van twee jaren.»

Het artikel zelf werd, in stemming gebragt, met 43 tegen 25 stemmen AANGENOMEN.

Art. 15 (nu art. 14) werd met 43 tegen 25 stemmen AANGENOMEN.

Dit art. luidt:

„Bij het in werking komen dezer wet zijn, behoudens de bepalingen der wetten en reglementen, bedoeld in art. 167 der Grondwet, afgeschafte de wet van 18 Germinal jaar X en alle met de tegenwoordige wet strijdige bepalingen.»

Op de beweegredenen van de wet heeft de heer VAN VOORST een amendement voorgesteld, om de tipe van gelegenheids wet te ontnemen aan de wet. Dit amendement strekte om de wet te noemen in het Staatsblad: «Wet, houdende eenige bepalingen ter uitvoering van het VIe hoofdstuk der Grondwet.» Tot toelichting van dit amendement sprak de heer VAN VOORST eene aandoenlijke redevoering uit, die de Vergadering bijkans in tranen dede wegzinken. Z. Ed. verhaalde op nieuw van de eendragt, die er behoorde te zijn onder de «zonen van hetzelfde vaderland», van de wenschelijkheid, dat de wet werd aangenomen, van de roeping der periodieke drukpers, om de wet bij de Natie ingang te doen vinden, enz. De aandoenlijkheid der Vergadering was zóó groot, zij kwam zóó weinig tot hare bezinning, dat niet één lid in staat was om het tijds op te staan ter ondersteuning van het amendement dat de strekking had om de Natie nog meer te mystificeren, om nog meer de strekking van de wet te verbloemen. Dien ten gevolge bleef de heer VAN VOORST met het amendement geheel alleen in de Kamer staan.

De GEHEELE WET werd met 41 tegen 27 stemmen AANGENOMEN.

VOOR stemden de heeren: van Rappard, Sander, Veninck, Stolte, van der Poel, van Lijnden, Godefroi, Schimmelpenninck van der Oije, Oosting, van Voorst, Reede van Oudtshoorn, de Kempenaer, van Franck, Donker, Akerlaken, Hoekwaert van der Bruggen, Boeije, Wintgens, Dirks, van Lenne, Baud, Asch van Wijck, Groen, Hoffman, Mackay, Rochussen, Heiden Reinestein, Slicher van Domburg, van Forester, Gevers van Endegeest, de Braanw, van Deinsse, Biesta, Graaf Schimmelpenninck, Engelen, Taets van Amerongen, Bosscha en Elout.

TEGEN stemden de Heeren: Luyben, Zijlker, Ten Cate, Van den Heuvel, van der Veen, Hugenholtz, van Eerde, Lom de Berg, Hengst, van Bosse, van Nispen van Sevenster, Bots, Beens, Storm, Jespers, de Man, Westerhoff, Nijssen, van Hoëvell, Reinders, Dommer van Poldersveldt, J. tersthoven, Strens, Sloet tot Oldhuis, Thorbecke, Storm, 's Gravesande en de Poorter.

De Tweede Kamer is daarna tot nadere bijeenkomst gescheiden.

Buitenland.

ENGELAND.

Er heeft zich in Ierland weder sporten van de wijzen op, ten gevolge van vorderingen der pachten. Eene nationale conferentie is tegen den 20. Sept. bijeengeroepen.

FRANKRIJK.

De generaal Montholon en de jeugdige bejaafde dichter Ch. Reynaud zijn overleden.

— De heer Amore heeft eene komaat ontdekt, die gedurende vashel het verloop in het Noorden bij den Grooten Beek de zwaarte aan.

— Het op weder Zondag jl. over Versailles losgebarsten, was van zulk een zwaren regen vergezeld, dat de troepen den volgende dag nog niet konden manoeuvreren.

DENEMARKEN.

De Staten van het hertogdom Sleswijk zijn tegen den 5 October bijeengeroepen. De graaf van Reventlow is commissaris benoemd.

OOSTERRIJK.

De tijding van de verlooving des keizers met eene Beijersche prinses, heeft in geheel Deutschland, en vooral in Pruisen, een levendigen indruk gemaakt. Men zegt dat het huwelijk over omstreeks een jaar zal gesloten worden. De keizer zal alsdan zijn 24ste, de prinses Elisabeth haar 17de jaar bereikt hebben.

SARDINIE.

De Piemontesche regering heeft de bepalingen ingetrokken van de bevelschriften van 1839 en 1842, waarbij de broeders van de christelijke scholen van de krijgsmacht worden vrijgesteld.

RUSLAND.

Men had sedert verscheiden maanden er van gesproken, dat de Keizer in den herfst Warschau zou bezoeken. Thans wordt gemeld, dat hij aldaar niet meer verwacht wordt en zich dit jaar niet naar Polen zal begeven.

TURKIJE.

Met stilzigen, dat het Fransche regeringsblad over de Oostersche zaak in acht neemt, geeft weder stof tot allerlei geruchten. Men verspreidt onder anderen, dat de Engelsche gezant te Konstantinopel bezwaren had gemaakt in de overeenkomst welke te Weenen was opgesteld. De Oostenrijksche onderaardelingen had gevraagd, waarom de Oostenrijksche leden spraken dit achter tegen.

Ook de zaak van Serrië laat niet na aan de verspreiders van valsche geruchten gelegenheid tot allerlei verkeerde voorstellingen te geven. Intusschen heeft de heer von Bock, Oostenrijksch gezant bij de Porte, aan deze de verzekering medegedeeld, dat geen enkel Oostenrijksch soldaat de servische grenzen zou overtrekken zonder toestemming der Porte. Oostenrijk denkt er blijkbaar niet aan het voorbeeld van Rusland nopens de Donau-vorstendommen te volgen.

VEREENIGDE STATEN.

Er zijn berigten uit Nieuw-York tot 10 Augustus. De zaak van den kolonel Costa te Smyrna begon in de Vereen. Staten de aandacht van het publiek levendig bezig te houden. De algemeene denkwijze verklaarde zich zeer voor den kapitein Ingraham, van het Amerikaansche korvet *St. Louis*, en zelfs het half-officiële blad te Washington had deswege eenige zeer scherpe artikelen geplaatst. De regering had echter nog geen juiste berigten over het gebeurde ontvangen; er was nog geen besluit in kennis genomen worden, maar men voorzagt wel, dat de zaak van betekenis zou worden.

— De Vereen. Staten in Spanje, den heer Souto, was reeds voor zijn vertrek uit Nieuw-York, aldaar eene hulde door de democraten gebragt, waaronder zich de voorstanders van de aanhechting van Cuba aan de Vereen. Staten bevonden. Hij had zonderling genoeg geantwoord voor een diplomaat, die van eene bevriende mogendheid wordt afgevaardigd. Uit alles ziet men, dat in de Vereen. Staten meer dan ooit de meening veld wint, om den staatkundigen invloed deze ook op de Europeesche zaken te doen werken. De beruchte Lola-Montes is in Californie weder opgewd met den heer Hull, eigenaar van een dagblad.

CHINA.

— De standelingen hebben in de Ver. Staten van wapenen doen aankopen en zullen de vijandelijke gebieden vervatten. De keizerlijken maakten ook aanval op Nanking, zoo mogelijk, te hernemen; zoodat men eelang iets beslissends over deze Chinese beweging kan vernemen. Een Russisch fregat was in de Chinese wateren verdund, om des noodig de Europeesche te helpen

beschermen, die echter niet bedreigd werden. De opstand is geheel van binnenlandschen aard.

MAROKKO.

Men heeft berigten uit dit land van den 9. De toestand van hetzelfde was nog altijd onrustwekkende; er waren weder onlusten onder inlandsehe stammen uitgebroken; en de troepen des Keizers daartegen uitgetrokken, twee der voornaamste hoofden waren gevangen genomen, die te Mequinez waren onthoofd. De Keizer was ziek, en had zijnen oudsten zoon, die gouverneur van een der groote gewesten des lands is, bij zich ontboden.

De handel was, sedert eenige maanden, zeer levendig geweest. Er was een Engelsch oorlogschip te Larache gekomen, om de rivieren van Marokko op te nemen.

Binnenland.

's Gravenhage, 25 Augustus.

Z. M. heeft geoordeeld de benoeming van predikanten, uitgebragt door de kerkeraden der Hervormde gemeenten hierna genoemd als: van Cillaarshoek, onder de classis van Dordrecht, op F. J. N. Brouwer, candidaat bij het provinciaal kerkbestuur van Gelderland; van Maassluis, onder de classis van Rotterdam, op D. Pz. Knuttel, predikant te Oegstgeest; van Vuursche, onder de classis van Amersfoort, op H. Bax, candidaat bij het provinciaal kerkbestuur van Noordholland; van Sybecarspel, onder de classis van Hoorn, op P. Beets, candidaat bij het provinciaal kerkbestuur van Zuidholland.

Van eene geachte zijde ontvangen wij het volgende berigt, dat wij volgaarne plaatsen:

„Wij kunnen met zekerheid berigten, dat, zoodra het aanhangig wetsontwerp tot regeling van het toezigt op de kerkgenootschappen wet geworden is, ook vele Israëlieten zich bij adres aan de Regering zullen wenden, om van hunne geschokte godsdienstige gevoelens te doen blijken en redres te verzoeken; daar reeds sedert 1845 twee Engelsche missionarissen, het radicaal van Nederlandsche geestelijken niet bezittende, dagelijks onrust in de Joodsche huisgezinnen stichten, tweedragt tusschen ouders en kinderen verwekken en het godsdienstig gevoel der Israëlieten niet in het minst ontzien; terwijl een derde, Nederlander doch volstrekt geen geestelijke zijnde, en zich beroemende te zijn de stichter der vereeniging „*Vrienden Israëls*,“ minderjarige kinderen tracht tot afval te verleiden, en hen tot ongehoorzaamheid jegens hunne ouders aan te sporen. Dat de Israëlieten tot nu toe zich onthouden hebben van deze hunne grieven aan de Regering te doen blijken, is aan laauwheid noch aan onverschilligheid te wijten; maar is alleen toe te schrijven daaraan, dat zij onderstelden, dat zij volgens de Grondwet van 1848, als goede en rustige staatsburgers meenden de Grondwettige vrijheid van ieder te moeten eestblijden. Zoodra evenwel het voorgedragen wetsontwerp tot wet zal zijn verheven, meenen de Israëlieten met grond te mogen verwachten, dat de Regering, daar de Grondwet aan alle gezindheden gelijke rechten en bescherming verleent, hen ook verder vrijwaren wil, van langer in hunne godsdienstige gevoelens geschokt te worden.

„Vele Israëlieten in Nederland meenen, dat zij daarop nu te meer aanspraak zullen hebben, nu de Israëlitische volksvertegenwoordiger, de Heer GODEFROI, heeft kunnen goedvinden, om tegen het algemeen begrip van zijne geloofsgenooten, het voorgedragen wetsontwerp, ten genoegen van de Regering en de anti-revolutionnaire partij, op eene wanhopige wijs te verdedigen, hetgeen den Heer GODEFROI voorzeker wordt toegerekend als een blijk van groote „onbaatzuchtigheid,“ nadat de „*Nederlander*“ tijdens de verkiezingen had gewaarschuwd, om toch geene Joden meer tot leden van de Staten Generaal te benoemen.

„Heden wordt op de gebruikelijke wijze de derde verjaardag van den Erfprins Alexander (tweede zoon des Konings) in de residentie herdacht.

* Heden heeft de plegtige ter aarde bestelling plaats gehad van den weleerw. heer G. A. Oortmans, Ridder der Orde van den Nederl. Leeuw, pastoor van de Willebrorduskerk, nadat in de kerk eene plegtige dienst was verrigt door den landdeken, den weleerw. heer Siegfried, pastoor van de kerk in de Oude Molstraat en het kapel op het Binnenhof, en waarbij de Requiem mis van Cherubini voor mannekoor werd uitgevoerd. De overledene die aan het gymnasium te Amsterdam zijne eerste studien met lof had volbragt, ontving verder zijne geestelijke opleiding aan het Seminarium te Warmond, alwaar hij zich mede zeer onderscheidde. Hij vertrok als kapellaan naar de *Poolharb* te Amsterdam, vervolgens als pastoor naar Middelburg; en na een kort verblijf aldaar, werd hij tot professor beroepen aan het Seminarium te Warmond, tot dat hij ten jare 1844, als pastoor aan genoemde kerk werd geplaatst, in welke betrekking hij tot zijnen dood verbleef. De

overledene mogt slechts den ouderdom van ruim 52 jaren bereiken; vele vrienden, zoo uit de stad als van elders, als ook vele leden der kerk benevens vele ingezetenen, bewezen de laatste eere aan den overledene, die algemeen geacht en bemind was.

* Naar men verneemt is in plaats van wijlen den overledene als pastoor van de *Willebrordus-kerk* alhier overgeplaatst de weleerw. heer P. G. Schugt, pastoor te Scheveningen.

De A. C. wil weten, dat de generaal de Steurs, de majoor bij den staf Kock en de luit. Steenbergén, ordonnans-officier van den Koning, naar Frankrijk zijn vertrokken ten einde de kampementen in dat land in oogenschouw te nemen.

△ Arnhem 24 Augustus. Van wege Z. K. H. Prins Hendrik der Nederlanden, heeft de Heer de Baer, beëdigd translateur te Arnhem, eene zeer vereerende dankbetuiging ontvangen voor een, den 22sten Junij ll., aan Hoogstdenzelven opgedragen dichtstuk, getiteld: *Mirten-krans* voor HH. KK. HH. Prins en Prinses Hendrik der Nederlanden, bij Hoogstderzelver Echtverbindenis en plegtige intogt te 's Gravenhage, den 21sten Junij 1863.

— Een nieuw betreuenswaardig bewijs van het rampzigtig, onmatig gebruik van sterken drank, leverde hier de dag van gisteren weder op, naardien de huisvrouw van J. W. zich, bij de afwezigheid van haren ijverig, werkzamen man, door middel van een strop, van het leven heeft beroofd. Mogten zoo vele, in korten tijd hier plaats gehad hebbende noodlottige gebeurtenissen van dien aard toch eenmaal de oogen openen van allen, die zich, nog bij voortdoring, aan onmatig gebruik van sterken drank blijven schuldig maken!

Bij de verkiezing van een lid van den gemeenteraad te Amsterdam is benoemd de heer Mr. D. Rutgers van Rozenburg, Jr. met 780 van de 1046 uitgebragte stemmen.

Wij vernemen, zegt het *Handelsblad*, dat aan de besturen der prov. N. Holland en van de hoofdstad, in naam der Fransche maatschappij voor de Vergniaisbruggen, het voorstel is of zal worden gedaan, om voor hare rekening eene ijzeren brug over het IJ, naar het stelsel van Vergniais te leggen. Die brug zou zee worden ingerigt, dat de kleine scheepvaart door middel van den grooten middenboog, die 70 Ned. ellen breed en 16 Ned. ellen boven gewone waterhoogte zal zijn niet zal worden gesloten, terwijl eene draaibrug tot doorlating der groote schepen zal dienen. Naar men ons verzekert, zijn de kapiteelen voor deze groote onderneming gereed en wordt door de ondernemende maatschappij slechts eene betrekkelijk matige subsidie van de zijde der provincie en der hoofdstad verlangd.

De inzendingen voor de op 14 September aanst. te openen tentoonstelling van bouwmaterialen te Amsterdam zijn zoo talrijk, dat in de zoo ruime militie-zaal en de stallingen daaronder weinig ruimte overblijft. Hoewel het betreurd wordt, dat de oproeping eerst zoo laat is geschied, zijn in de twee laatste dagen alleen uit Frankrijk en België meer dan 25 kisten aangebragt, terwijl men nog uit Berlijn, Weenen, Munchen en Londen veel te gemoet ziet.

Het gemeentebestuur te Wijk aan Zee heeft de Zondagskermis afgeschaft, zullende de kermis alstn eerst des Maandags beginnen en Dingsdag avonds ten einde zijn.

Op den 24sten is op de werf van den scheepbouwmeester F. Kloos te Alblassterdam de kiel gelagd voor het barkschip *Vlaarding*, groot 870 lasten, te bouwen onder de leiding van den heer C. Smit aldaar, voor rekening eener rederij onder directie van de heeren van der Drift en van Dusseldorp.

Door de heeren Mr. W. L. Tonckens en C. Feunissen is op den 22sten, terstond bij de opening der inschrijving van de geldleening, groot f 12,500, 4 pct., ten laste van de stad Meppel en tot daarstelling van een nieuw gemeentehuis, voor het geheele bedrag dier som ingeschreven.

Den 23sten zijn wederom gronden in den droogge-maakten Haarlemmermeer-polder, te Halfweg Amsterdam en Haarlem, in openbare veiling verkocht. Hoewel deze gronden niet van zoo goede hoedanigheid werden geacht, als die, welke voor acht dagen zijn verkocht, zijn daarvoor weder hooge prijzen besteed; namelijk voor 1273 bunders en 29 roeden f 742,450. Als kopers worden genoemd van no. 194, bunders 78 roeden f 59,800, de heer J. B. Maxwills, van no. 2. 274 b., 89 r. f 147,500 de heer J. J. v. Kogon, van no. 3, in verschillende percelen, te samen 276 b., 81 r. f 171,800 respectievelijk de heeren J. J. v. Voorst, H. C. Kinker, A. v. Riesen, A. v. Toll, R. Bloemen-

daal, J. Godius, A. Kommandeur, J. A. P. v. W. Crommelin en D. Veekema; van n° 4, 125 b. 13 r. f 63,750, de heer R. Lammers, van n° 5 in verschillende perceelen, te zamen 79 b. 35 r. f 45,900, respectievelijk de heeren J. J. v. Voorst, S. Keiser, en P. v. Geer; van n° 6, 111 b. 25 r. f 60,000 de heer J. J. v. Voorst; van n° 7, in verschillende perceelen te zamen 191 b. 3 r. f 118,700, respectievelijk de heeren J. A. Pol, D. C. Meijer, J. Godius, J. J. v. Voorst en D. Ruigers v. Rozenburg; van n° 8; 120 b. f 75,000 de heer J. J. v. Voorst.

Ingezonden Stukken.

Van eene goed onderrigte zijde ontvangen wij de volgende mededeeling:

Mijnheer de Redacteur,

In uw nummer van heden (24 Aug.) komen eenige regels uit de *Morgenster* voor, waarin beweerd wordt, dat het besluit van 4 Aug. jl. genomen is op verzoek van al de universiteiten.

Ik kan u bepaald verzekeren, dat ten minste de Leydsche hoogeschool zulk een verzoek niet heeft gedaan. Gij vraagt of de *Morgenster* misschien een deel voor het geheel heeft genomen. Ik meen u evenwel te kunnen verzekeren, dat zelfs dit niet het geval is, en dat zoodanig verzoek noch door de Litterarische faculteit te Leyden, noch door eenigen Hoogleeraar aldaar, aan den Minister is gerigt.

Gij vraagt verder: «Kan de regeling ook een uitvloeisel zijn van een minzaam overleg, h. v. met een of anderen hoogleeraar in de letteren B of C?»

De initialen wijzen duidelijk de bedoelde personen aan, dat ik mij veroorloof ook hierop te antwoorden: neen. De heer B is bekend als ijverig voorstander der vrije toelating; de heer C heeft te veel gezond verstand om een besluit te kunnen goedkeuren, dat een zeer onverdiend privilegie geeft aan slechte gymnasiën of Latijnsche scholen. Men kan dus gerustelijk aannemen, dat geen van beiden het besluit op zijn geweten heeft.

Leiden, 24 Aug. 1853.

Mijnheer de Redacteur!

Het wordt hoog tijd, dat de kiezersvereniging de *Grondwet* te Amsterdam zich ontbinde, om plaats te maken voor eene minder tweeslachtige vereniging, voor eene vereniging met minder huichelachtig opschrift. In het begin van haar bestaan heeft deze vereniging goede diensten bewezen. Wij hebben slechts te herinneren, dat zij het is die Mr. J. Heemskerk Bz., den schranderen auteur der politieke stukken in den *Gids*, ter Tweede Kamer heeft binnengeleid. Maar onder het tegenwoordig ministerie is de *Grondwet* een broeiuest geworden van allerlei ultraridokatische en sterk jezuitophobische woelingen. Sommige leden van de vereniging, welgezinden en goedgelovigen, hebben tot dus verre, zoo 't schijnt, niet bespeurd, dat zij aan twee leibandden loopen. Den eenen dag aan den ministerieel gekleurden van Mr. Benj. Donker Curtius; den anderen dag aan den niet minder knelheeden van de Amsterdamsche Aristos. Deze goedgestemden, schoon ietwat onnoozelen leden ging het nu toch aan hun hart, dat de Heer Heemskerk, bij de stemmingen voor de Tweede Kamer, alleen van al de vroegere afgevaardigden niet was herkozen. Zij besloten daarom hem lid van den Stedelijken Raad te maken.

En ziet, Donderdag, 18 Aug. II., werd er eene vergadering gehouden, waar de Heer Heemskerk werkelijk ter sprake kwam. Maar de Heer Jhr. Bicker Roell had zich aanbevolen voor den Raad.

De vereniging had de vorige week Jhr. Bicker Borskie, Lid van de Provinciale Staten gemaakt! De «Bickertjens» gelijk Bilderdijk ze noemde, meenden dus dat de vergadering niet na zou laten ook Jhr. Bicker Roell te benoemen tot lid van den Raad. (Wij zeggen maar zoo stout *benoemen*, want de Amsterdamsche kiezers zijn zoo goed, dat zij alles stemmen wat de *Grondwet* hun oplegt.)

De Heeren Bicker kregen echter ditmaal hun zin niet. De Heer Bicker Roell mocht slechts twee stemmen verwerven. De Heer X 4, de Heer Y 3, de Heer Z 1, en de Heer J. Heemskerk Bz. 9. Dus moesten over de Heeren X, en J. Heemskerk Bz. herstemd worden. En wie was nu die X? wie was nu die onbekende? Zoo veel is zeker, dat bij de herstemming, bij al de minderheden op zich vereenigde, 10 stemmen verwierf, en dus de Heer Heemskerk met 9 stemmen, uit den zadel ligte. Die X, die groote onbekende, was de jonge advocaat Mr. W. van der Vliet, iemand zonder de minste politieke noch administrative anteceden-ten en wiens sociale anteceden-ten van eene natuur zijn, dat men minder verwonderd is hem *en profund* in een giek op den Amstel tegen te komen, dan plaats te zien nemen onder de Edel achtbare Heeren leden van den Raad der stad Amsterdam. En de mannen, die deze onbetekenenden jonkman genoemde onderscheiding opgedragen hebben, zijn dikke, destige aristokraten, die overde beurs stappen, of zij hun in eigendom toekomst, en die alleen uit afkeer van redelijke vrijheid en ordelijke gelijkheid «Willempe van der Vliet» op het kussen helpen. Vreemd zullen ten stadhuize die wakkere schepenen en vroedschappen uit de lijsten huiner schildertjen kijken, als de Heer van der Vliet zijne *intres* zal doen.

Amsterdam 19 Augustus 1853.

De gewoone Ministers en hunne taktiek.

De oppositie is des te gevaarlijker voor Regeringen hoe meer zij strijdt voert voor 't regt.

Zij moet dan overwinnen, want lijdt zij de nederlaag zoo heeft zij de wapens in handen, om de magt van de Regering te verijdelen, te breken. Wanneer men op onregt

van den kant der Regering kan wijzen, zoo is het met haar uit.

Hoe staan thans Regering en oppositie tegen over elkander? Gaan wij eens de taktiek der Bewindsmannen na.

Mij dunkt ik hoor hen redekavelen:

«Wij konden zonder wet den zoogenaamden Ultramontaanschen overmoed wel beteugelen.»

«Ja, maar dan wordt het nog erger. De overmoed heeft zich in wettigen vorm, op regtmatige wijze voorgedaan, ja, in overeenstemming met onze voorgangers.»

«Wat dus met hen te beginnen! Wij maken alles in rep en roer!»

«Wij moeten zien de 2de Kamer op onze zijde te krijgen, met eene wet kunnen wij die nieuwe myters wel uit de oude Mytersteden houden.»

«Ja, ja een klein wetje en 't is klaar!!»

Zoo was het in Junij nog de opinie der gezamenlijke Ministers.

Nu zegt de Min. v. Buitenlandsche Zaken:

«Wij hadden 't bij Besluit ook wel kunnen doen, als Mij het oirbaar had toegeschenen.»

De oppositie echter antwoordt *Neen*, en wij betwijfelen of gij met deze wet in de hand, uw oogmerk zult bereiken.

Had de Regering van de zijde der Bisschoppen een onregt te wreken; zij wist zich ergens aan te houden.

Doch ziedaar waar ik op komen wilde. De Regering moet den overmoed in haren eigen boezem beteugelen dien aanmatigende partijzucht weerhouden; die de liefstigste woorden niet kunnen verbloemen.

Wat is de eenige uitweg thans voor de Regering?

Overeenkomst te sluiten met de Bisschoppen. Ieder vreemdeling toch kan wonen waar hij wil, geen wet kan dat zonder de grondwettelijke vrijheid te vernietigen een Nederlander, een onzer Staatsburgers, verbieden.

Ook de Bisschoppen zullen van dat regt geen afstand doen, zonder behoorlijke *Indemnisatie*. De Eer der Kerk, waartoe zij behooren, zullen zij zonder eene overeenkomst, voor gekwetst achten, en hun regt handhaven.

Ik geloof dat de Katholieken met Thorbecke minder ingenomen waren geweest, wanneer zij zoo iets van van Hall hadden kunnen verwachten.

UCALE GON.

Advertentiën.

Bij JOH. NOMAN EN ZOON te Zalt-bommel is van de pers gekomen en alom te bekomen:

In No. 7 der

MAANDELIJSCHE KRONIJK GESCHIEDENIS VAN DEN DAG, komt voor:

HET PORTRET VAN

Abdoel-Reschid,

SULTAN VAN TURKIJE,

Geregeld ziet de MAANDELIJSCHE KRONIJK op den 20sten van elke maand, met een Portret het licht. Niet dan per Jaargang wordt dit werk afgeleverd, zoodat geene afzonderlijke nummers verkrijgbaar zijn. — De aflevering met een fraai portret kost slechts

DEERTIG CENTEN.

Geen maandwerk in Nederland is zóó goedkoop, en dat de lezers van alle standen zóó op de hoogte houdt van al wat er dagelijks voorvalt, als deze KRONIJK.

J. OLIVIER, Tafereel van Oost-Indië, voor jongelieden van beiderlei kunne, met 90 fraaije, koperen platen; — postformaat in 2 linnen prachtbanden. f 3.90.

OUWERSLOOT EN LASTDRAGE R,

Nieuwe bloemen van Nederlandsche dichtkunst, voor de jeugd, met 5 fraaije staalplaten, in linnen prachtband. f 1.80.

Idem voor schoolgebruik, zonder platen, f 0.90.

E. WARBURTON, De halve maan en het Kruis, of waarheid en verdichting op reizen in het Oosten. Met eene voorrede van Dr. W. R. VAN HOËVELL; groot 8°, met vele fraaije platen, in 2 deelen compleet. f 7.20.

VERZAMELING

VAN
WETTEN, BESLUITEN EN AAN-
SCHRIJVINGEN,

BETREFFENDE DE

DIRECTE BELASTINGEN, IN- EN UITGAANDE
REGTEN EN ACCIJNSSEN.

Jaargang 1853. N°. 1—57.

Franco p.p. per jaargang, met uitvoerig register en inhoud, slechts f 1.50.

Van de vorige jaargangen 1843—1852 zijn nog enkele complete ex. te bekomen, per jaarg. / 1.50.

Alsmede van de jaren 1823—1842, gebonden in lederen band à f 18.

Voor f12 in plaats van f86.

G. VAN LAAR,

MAGAZIJN VAN TUINSIERADEN,

of Verzameling van Modellen van aanleg en sieraden van groote en kleine Lusthoven en Tuinen, die met weinig kosten te maken zijn, waarin 192 in grofwarto, fraaije gekleurde koperen Platen, gebonden in keurigen halven Engelschen band.

DE INDIË, Dagblad,

toegewijd aan de belangen van Nederlandsch Indië.

Sedert 1853 is de INDIË weder wekelijks verschenen, dank zij de belangrijke of algemeene deelneming. Hoofschoon men nu juist het dubbele van het vorig jaar ontvangt, is de prijs niet verhoogd. De Redactie is beangrijkt uitgebreid, met behoud nogtans van dezelfde liberale beginselen, die het voorstand. Ook heeft dit Blad een aangenamer formaat aangenomen en is vermeerderd met een belangrijk feuilleton, al te zamen redenen voor diegenen, die dit Blad nog niet bezitten, zich hetzelfde aan te schaffen.

Prijs per jaar voor geheel Nederland franco per post slechts f 12.00.

Bij de Uitgevers JOH. NOMAN EN ZOON, te Zalt-Bommel, en alom kan men hierop inteeekenen, echter niet dan voor een geheel jaar.

Op aanvraag zijn de verschenen nummers van dit jaar franco ter inzage te bekomen.

HET TIJDSCHRIFT

VOOR

NEDERLANDSCH INDIE,

DOOR

Dr. W. R. VAN HOËVELL.

15 Jaargang voor 1853.

Maandelijks verschijnt hiervan eene aflevering in roijaal formaat met plaat. De jaargang met platen, kaarten en portretten. f 18.00

DE INDISCHE WETBOEKEN

in zakformaat met *Alphabetisch Register*, geb. in twee keurige lederen banden. f 8.50

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 25 Augustus 1853.

Nederland. Pct.		Rusland. Pct.	
Ned. W. Schuld.	2 1/2	68 1/2	2 1/2
Dito Certificat.	3	76 1/2	
Dito dito	4	95 1/2	
O. I. Leening.	4	95 1/2	
Amort. Syndic.	8 1/2		
Hand.-Maats.	4 1/2	180	
Belgie.			
Certificaten.	2 1/2		
D ^o Rothschild.	2 1/2		
Frankrijk.			
Obligatiën.	3		
Spanje.			
Nieuwe	1	23 1/2	1 1/2
Dito Buitenl.	3		
D ^o Binnenl. 9/16.	3	43 1/2	
Bew. Sp. Com.	6 1/2	22 1/2	
Amort. Schuld.	5 1/2	5 1/2	
Portugal.			
Londen nieuwe.	8	40 7/8	1 1/2
Dito uitgest.	4	18 1/2	
		Polen.	
		Obligatiën . . . 4	
		86%	
		Oostenrijk.	
		Metalliek . . . 5	
		82%	
		Dito bet. Amst. 5	
		95 1/2%	
		Dito letter B. 5	
		95 1/2%	
		Dito 1847 . . . 2 1/2	
		43	
		Dito 1851/1852 2 1/2	
		42 1/2%	

Braz. bij Roths. p. s. 500. 5 pct. 98 1/2; Mex., te Lond. Onh. 25 1/2; Gren., te Lond. Onh. 22 1/2; dito Uitg. 9 1/2; 10; 4 1/2 Braz. 97 1/2.

Bij trsgen handel, zoo in Binnenl. als Buitenl. effecten, van onze fondsenmarkt heden wederom algemeen slaauw gestemd.

LONDEN, Woensdag 24 Augustus: Consols op tijd 98 1/2; Mexico N. 3 pct. 26 1/2; Grenada 2 pct. 23 1/2, dito Uitg. 10 1/2; Peru 4 1/2 pct. 85; Ecuador 5 1/2.

PARIJS, Woensdag 24 Augustus. Fr. 4 1/2 pct. op tijd 105.10; dito 3 pct. op t. 80.15; Sp. Binn. 3 pct. 43; dito 1 pct. 23 1/2; Rusl. 4 1/2 pct. 100; N. Metal. 5 pct. 97 1/2; Piemont 97.50.

FRANKFORT, Woensdag 24 Augustus. Metall. 5 pct. 86 1/2; dito lett. B 98 1/2; dito 2 1/2 pct. 44 1/2; Spanje 3 pct. 43; dito 1 pct. 23 1/2; Sardinie 97 1/2.

WEENEN, Woensdag 24 Augustus. Metall. N. 5 1/2; 94 1/2; Dito Lt. B. 108; N. Bankactien 1410; Loten f. 137 1/2; Londen 10.36; Parijs 128; Zilver 8 1/2.

Bij JOH. NOMAN EN ZOON, te Zalt-Bommel.